

MAGYARÁG

1933. Febr. 24

VIII. No. 55

2 lei

Tulajdonos: „Firma” S. A. bejegy. a Trib.
Bihar Feod. 1798—1938

Felolós kiadó:
Gy. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4

CHAMBERLAIN: „Erőszakkal nem lehet Euró- pára kényszeríteni a békét”

Nagy véderő-vita az angol alsóházban

London, febr. 22. Kedden délután folytatta az angol alsóház a véderővitát, a keddi ülés első szónoka Chamberlain miniszterelnök volt, aki többek között ezeket mondta:

— Megállapítom, hogy Dalton ellenzéki képviselő által be nyújtott módosító javaslatból hiányzik a megszokott munkaspárti szöveg, amely a nagy kérdések elintézéséig eddig mindig a Népszövetségre akarta áthárítani. A történelem fogja megállapítani, hogy mennyit áldozott Anglia a Népszövetség és a népszövetségi eszme fenntartásáért és hogy ez a szervezeti nem működött kielégítően, annak az az oka, hogy erejét túlhaladó kérdések meg-

oldását várták tőle. Ma már el képzelhetetlen, hogy erőszak- kal lehessen Európára rákényszeríteni a békét.

Ezután Chamberlain a jövő évi hadügyi kiadásokról beszélve, közölte a Házzal, hogy annak összege 580 millió fontsterling lesz, körülbelül akkora összeg, mint amennyi adóssága volt Angliának a világháború előtt. „Ha ezen összeg nem volna elegendő, az angol érdekek biztosítására, újabb kölcsönöket fogunk kibocsátani. Több szónok a leszere- lési értekezlet újabb összehi- vását ajánlotta.

Chamberlain után Attlee ör- nagy, az angol munkaspárt ve-

zére szólalt fel, majd általá- nos érdeklődés közepette Churchill emelkedett szólás- ra. Kijelentette, hogy a világ a vértelen háború állapotá- ban van és helyesnek tartja, hogy Anglia éljen pénzügyi erejének hatékony fegyverével.

Anglia a jövő évben többet fog költeni fegyverkezésre, mint Németország az elmúlt öt évben költött. De viszont ko- rábban kellett volna hozzáke- zdeni a nemzetvédelem meg- szervezéséhez. Hat hónappal ezelőtt közölték, hogy az an- gol és francia vezérkarok kö- zött megbeszélés indult, de ezek a megbeszélések nagyon lassan haladnak — fejezte be beszédét.

más útján rádiószózatot inté- zett a Spanyol nemzethez. Rá- diószózatában Franco azt álli- totta, hogy sikerült megtishti- tania az ifjú spanyol generáció- nak a katalán földet a lázadók- tól. Megteremtették az új Spa- nyolország alapjait. Franco az olasz és német légiókról nem tett említést s úgy tűntette fel a dolgot, mintha valóban a spanyol nemzetiek győzedel- meskedtek volna.

Egy újabb jelentés arról szá- mol be, hogy Berard szenátor tovább folytatja a tanácskozá- sait. Berard a Havas távirati iroda munkatársa előtt nyilat- kozott és kifejtette, hogy Fran- ciaország a burgosi kormány elismerését nem köti semmi- féle feltételekhez. A további tárgyalások anyagát csupán az képezi, hogy a menekültügyi kérdésben megegyezzenek, va- lamint döntsenek a Franciaor- szágba szállított arany mennyi- ség sorsáról.

Elmozdították állásától a meteorológiai intézet főnökét

Bucuresti, febr. 22. Otete- leșeau Emilt, a központi me- teorológiai intézet elnökét til- tott politikai tevékenység mi- att elmozdították állásából — nyugdíj jogosultsága elvesztése mellett.

A volt spanyol miniszterelnökök Azana politikája mellett

Buenos Aires, febr. 22. A La Prensa c. lap vezető helyen foglalkozik a spanyol fegyver- szüneti kérdéssel és ennek kap- csán feltűnést keltő londoni hírt közöl. A lap állítása szerint — Negrin, a köztársasági Spanyol ország miniszterelnöke nem fogja megengedni, hogy Azana elnök megegyezzen Franco tá- bornokkal. Negrin állítólag francia és angol baloldali kö- röktől komoly biztosítékokat kapott arra nézve, hogy Fran- ciaország március elsejei kez- dettel teljes erővel támogatni fogja a Madrid körül küzdő köztársasági haderőket. A La Prensa szerint Franciaország ezzel a módszerével jelenté- keny olasz haderőt kötne le Spanyolországban és így tehe- mentesítené a libiai irányból érezhető olasz katonai nyomást.

Párisi jelentés szerint a pá- risi spanyol nagykövetségen újabb értekezlet zajlott le Aza- na elnökletével. Az értekezle- ten résztvett Spanyolország

négy volt miniszterelnöke: Gi- ral, Rosela Valadares, García és Martínez Barro. Largo Ca- ballero, aki ugyancsak minis- terelnök volt, noha Franciaor- szágból tartózkodik, nem vett részt az értekezleten, mert — nem osztja Azana nézeteit.

Azana ezalkalommal ismer- tette Negrinhez intézett jegy- zékének szövegét, amelyben felhívta a spanyol köztársasági miniszterelnököt, hogy vessen véget a céltalan ellenállásnak. Közölte a jegyzékben azt is, hogy ha Franco nem kíván megtorlásokat alkalmazni, haj- landó lemondani elnöki méltó- ságáról. Egyes francia lapok úgy tudják, hogy Azana lemo- nása e hét végére várható.

Negrin is táviratozott Aza- nának, akit felszólított, hogy az alkotmányos kormányzás fo- lyamatossága végett térjen vissza Madridba. Azana vála- sza az értekezleten leszögezett álláspontját tartalmazta.

Barcelona, febr. 22. Franco

tábornok a nemzetiek kezén le- vő valamennyi rádióleadó állo-

Bemutatkozott a magyar képviselőházban gróf Teleky Pál kormánya

Budapest, febr. 22. Ma dél- előtt mutatkozott be a magyar képviselőházban gróf Teleki Pál kormánya. Az ülés terem- zsufolásig megtelt Gróf Teleki Pál nagy beszédben ismertette programját és kijelentette, hogy fenntartja a zsidótör- vényt és napok múlva benyújt- ja a földreform-törvényt.

— Magyarok vagyunk és azok is akarunk maradni. Nem szégyeljük, hogy nyeregben tanácskoztunk, de ugyanakkor európaiak is vagyunk.

Külpolitikai téren gróf Teleki Pál kijelentette, hogy a folyto- nasság híve és Magyarország kitart a tengelyállamok mel-

lett. A Lengyelországhoz fű- ződő barátság nem szorul inde- kolásra.

— Megelégedéssel olvastuk a román külügyminiszter nyi- latkozását és reméljük, hogy Románia új kisebbségi politi- kája lehetővé teszi a normális szomszédi viszony kialakítá- sát. Reméljük, hogy Csehszlo- vákiával is тұrhető viszonyt si- kerül kialakítani. — Végül hangsúlyozta Teleki, hogy Ma- gyarország hajlandó a Sina- iában és Bledben már megke- zdet tárgyalásokat folytatni a jószomszédi viszony kialakítá- sa érdekében.

Ajándékakciónk 29-ik száma

A nehéziparra és a hadianyaggyártásra fekteti a fősúlyt az új orosz ötéves terv

Két és egynegyedszeresen emelkedik a gépgyártás, fejlesztik a vegyipart és a nyersanyagtermelést

Az orosz lapok most közölték Molotovnak, a Szovjetunió elnökének riportját, amelyet az orosz kommunista párt tizennyolcadik kongresszusához írt és amely a harmadik orosz ötéves terv (1938–1942) részleteivel foglalkozik. Természetesen a mai nemzetközi konstellációban az orosz terv is fősúlyt fektet a nehézipar és a hadianyaggyártásra hamarosan átállítható vegyipar fejlesztésére. A harmadik ötéves terv irányvonala főleg e két iparág felé toltódott, mégpedig impozáns méretekben, amint azt az alábbi adatok is bizonyítják.

A mechanikai konstrukciós ipar produkciója öt év alatt két és egynegyedére kell, hogy növekedjék és a harmadik ötéves terv utolsó esztendőjében el kell érnie a 62 milliárd rubel értéket. Az új fémfeldolgozó gépek száma hetvenezer lesz, a gőzturbinák száma 4,8-szeresére emelkedik, a kazánoké pedig 4,6-szeresére. Különös figyelmet fordítanak a Diesel-motorok, a gázmotorok és kémiai gépek gyártására is.

A fémipar lendülete.

A gépgyártásba investált lőke 86,8 milliárd rubelt tesz ki, szemben az utolsó ötéves terv 49,8 milliárd rubeljével. A terv előírja a már megkezdett három szerszámgépgyár befejezését és üzembe helyezését, a Sverdlovski, orski, novosibirski, novoszerckai és kalugai öt turbinaüzem üzembehelyezését. Ezenkívül hozzákezdnek több nehézipari gépgyár és vegyipari gépgyár építéséhez is és két golyóscsapágy-gyárat építenek fel és helyeznek üzembe a most befejezés alatt álló saratovi golyóscsapágy gyáron kívül.

A fémipar, amelynek működése ugyyszólván minden iparág fejlődésére hatással van, az új ötéves tervben hatalmas lendületet kap. A terv utolsó évében az öntöttvastermelés 22 millió tonnát, az acéltermelés 27,5 millió tonnát és a lemeztermelés 21 millió tonnát fog elérni. A keleti vidékek 35 százalék erejéig szerepelnek ezekben a számokban. Ez a harmadik év tehát a finom és lemezacél terve, amennyiben ezeknek a cikkeknek gyártása kétszeresére emelkedik.

Befejezésre kerülnek a magnitogorski kombinált művek, a novotagili, petrovskostali, amurstali, zaporstali, azovstali, jessztroi nehézüzemek és építeni kezdik a következő új

gyárakat: egy forrasztócsőgyár az Ural északi részén és egy Szibériában, egy vontatógyár Szibériában és egy harmadik az ország közepvidékén

Emelkedik a nyersanyagtermelés

A nemvasas fémek termelése, mint az ólom, cink, nikkel, mangán, wolfram, molibden és réz 2,8-szeresére emelkedik 1937-tel szemben, míg az ala-

miniumé 3,3-szeresére. Befejezik a Pribalhasban, Srodnenszkban és Blavaban megkezdett rézgyárakat és újakat építenek Geskasganban és Almadykban, valamint az Altai vidékeken egy új ólomgyárat is létesítenek. Különösen sok új alumíniumgyárat létesítenek, de a többi nemvasas fémek fel dolgozása is hatalmas lételekben szerepel a tervben.

A vegyipar, szén és petroleum...

Hasonlóképpen óriásiak a vegyipar számadatai is, ami nem csoda, hiszen öt év alatt a vegyipartermelést is 2,3-szeresére akarják növelni az eddig elért termeléssel szemben.

Különösen a kén- és azotiz gyártásra helyeznek súlyt, valamint a mesterséges ammóniákra. Általában a szintetikusan előállítható vegyszerek szerepelnek a vegyipar új ötéves tervének előterében, így a szintetikus alkohol és külön-

böző szintetikus savak. De néhány új gyár készül az ásványi zsiradékok előállítására és felhasználására is. Ezenkívül tizenhárom szintetikus gumigyárat, hét pneumatik-burokgyárat és tizenegy pneumatik gyárat állítanak üzembe. A tervben még két folyékony széngyár és több természetes gumigyár felállítása is bennfoglaltatik.

Jelentősek még a szén és petroleumtermelés számadatai

is. A széntermelés eszerint e fogja érni az évi 230 millió tonnát, vagyis az 1937-i termelés 181 százalékára emelkedik. Új széntelepeket nyitnak a következő helyeken: Ural, Középázsia, Kelet-Szibéria, Transbaikalia, Habarovsk, Ukrajna, Kirgizia és Tagikia. Az új széntelepek évi termelése teljes kiaknázás esetén 150 millió tonnát fog kitenni.

A petroleumtermelés 1924-ben 177 százalékos lesz az 1937 év adataival szemben. Az ötéves időközben 15 millió tonna feldolgozására elegendő új petroleumfinomítókat állítanak fel. Az ország szívében, a Volga és Ural között legutóbb felfedezett petroleum mezők kiaknázásához is hozzákezdnek és remélik, hogy ez a vidék második Bakuvá fejlődik majd ki és évi hatmillió tonna nyerspetroleumot fog szolgáltatni.

Két hónapig maradnak csak érvényben az ideiglenes italmérési engedélyek

Az italmérési kérvényhez csatolt jegyzőkönyv kellékei

A pénzügyminiszter körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben újra szabályozza az italmérési engedélyek kiadásának módját. Nagyobb vonásaiban a rendszer a régi marad azzal, hogy az előzetesen letett okmányok alapján kiadott engedélynek csak 2 hónapos hatálya van, tehát ezen belül az italmérő tartozik az iratait kiegészíteni, ellenkező esetben a pénzügyigazgatóság javaslatot tesz az engedély megvonására, illetve a két hónapos időtartam meghosszabbítására.

Az italmérési díj annak az évnegyednek a kezdetétől esedékes, amelyben kiadták az engedélyt.

Az adóhivatal az italmérőt a teljes pénzügyi évre terheli meg az illetékkel (bérrel) és azt negyedévenként behajtja. Az italmérési engedélyért történt folyamodás esetén felvett jegyzőkönyvnek a következőket kell tartalmazni: a) község, ahol az italmérő működni fog, b) a község lakosainak száma, c) a már működő italmérések száma kategóriánként, d) a

szomszédfalvak távolsága, e) a korcsmahelyiség távolsága a templomtól és iskolától, vagy a nemzetvédelemmel kapcsolatos intézménytől, ha ilyen van a községben.

Kilencéves detektív

Barbara Young 9 éves kislány nagy tisztelője a detektíveknek és maga is detektív szeretne lenni, ha történetesen fiú lenne. A véletlen azonban úgy hozta magával, hogy a 9 éves gyermek lány letétre is kitűnő detektívmunkát végezhett és utmutatása alapján egy veszedelmes tolvajbandát sikerült letartóztatni. A dolog úgy történt, hogy a kis Barbarát édesapja elvitte egy futballmérkőzésre. A gyermeket azonban inkább a közönség érdekelte, mint a mérkőzés. A kislány egyszer azt vette észre, hogy a várakozó autók könnyen leszerelhető alkatrészeit egy férfi lopkodja össze és a saját autójába viszi a lopott értékeket. Nyomban felírta a tolvaj kocsiának a számát a mérkőzés után a kislány — detektív atyja értesítette a rendőrséget. A gyermekleány adatai alapján másnap elfogták a tolvaj embert és vele együtt az egész társaságot amelynek tagjai a lopott autóalkatrészek árusításából már szép kis vagyont szereztek.

Az izmok edzésére Diana sósórszesz bedörzsölés nélkül lözhető.

Traagikus öngyilkosság Nagyváradon

Nagyvárad, febr. 22. Tegnap délután 2 órakor, a Mardarescu ucca 11. szám alá hívták a mentőket. Deák János 56 éves molnár luminállal megmérgezte magát. A mentők az öngyilkos molnárt beszállították a kórházba, ahol kezelés alá vették. Deák állapota igen súlyos.

18 milliárd lej aranyfedezete van a román nemzeti banknak

A Banca Națională közgyűlésén Constantinescu pénzügyminiszter beszámolt a jegykibocsájtó bank tevékenységéről

București, 22. febr. A román nemzeti bank részvényesei vasárnap tartották évi rendes közgyűlésüket, amelyen Constantinescu Mihaela miniszter, a bank elnöke kimerítő beszámolót nyújtott a bank üzleti évének eredményéről, valamint az ország pénzügyi és gazdasági helyzetéről. Beszámolójában megvázolta azokat a vonatkozásokat, amelyeket a nemzetközi és belföldi gazdasági helyzet közötti kölcsönhatással vannak, beszélt az ipari termelésről, nyersanyagok nemzetközi piacokon még az 1937. évi termésből megmaradt feleslegek voltak kínálatban és a rekordterméseknél az olyan országokat is, mint Franciaország kiviteli államként. Ez oknál fogva a nemzeti banknak kellett a nemzeti szövetkezetek útján a belföldi piacokon mindegy 46.000 vagon gabonaneműt felvásárolni, két milliárd 200 millió lei értékben, ugyancsak intézkedés történt, a gabonaárak megszilárdítására, 10.000 leies vasúti kocsikénti jutalom, illetve később 13.000 leies felár kifizetése révén, amire a külföldi gabonapiacok áresése miatt volt szükség.

A kedvezőtlen viszonyok ellenére iparunk fejlődése az elmúlt esztendőben tekintélyes előrehaladást tett. Az új ipari kereskedelmi befektetések az elmúlt esztendőben meghaladták a hat milliárd ötszáz millió leit. Külkereskedelmünk a nemzetközi események folytán úgy alakult, hogy sikerült az évet szinte három milliárd 952 millió leivel javunkra lezárni, dacára annak, hogy az év elején a mérleg kedvezőtlen volt a részünkre. Viszont, ami a kincstári ügyeket illeti, azt lehet mondani, hogy a felszerelés programja alapján a havi bevételek a költségvetés előirányzásai szerint folynak be a március 31-én záruló pénzügyi év többletet fog felmutatni.

A nemzeti bank pénzügyi politikája biztosította pénzünk szilárdságát. Aranykészletünk megnövekedett és 1938 december 31-én 18 milliárd 120 millió 485.000 leinyi értéknek felelt meg, ami egy 37,41 százalékos fedezetnek felel meg. Mivel az aranyfedezet minden pénzegység szilárd alapja, a kormány fontos intézkedéseket tett az aranytermelés növelésére, támogatva új törvényekkel az aranytermelést és megváltoztatta az erre vonatkozó állami részesedés rendszerét, gátat vetett a titkos kereskedelemnek, pénzügyileg alátámasztotta olcsóbbá tette

és kifejlesztette aranytermelésünk növekedésének lehetőségeit. Az elmúlt évben az állam kötelezettségei a nemzeti banknál 17 millió leivel csökkentek. A nemzeti bank üzleti évének eredményéből a tartalékalapok részére történt levonások után az államnak járó harmincszázalékos részesedés levonása után elhatározott 60 millió lei osztalék kifizetése a részvényeseknek, ami 300 leit

jelent netto részvényenként. Tekintettel arra a körülményre, hogy az osztalékokra részvényenként nyolcvan lei előleget folyósított a nemzeti bank, holnapól kezdve a részvényesek 220 leit vehetnek fel részvényenként osztalék címén.

A közgyűlés Lapedalut 2719 szavazat közül 2500 szavazattal újra adminisztrátorrá választotta meg és Marcus 2417 szavazattal cenzorrá.

Tilos az iskolai gyűjtés

A nemzetnevelésiügyi minisztériumnak tudomására jutott, hogy bizonyos tanintézetekben szokássá vált, hogy a diákok szüleiktől különböző címenek pénzt vegyenek fel. Így könyvek, brosurák, színházi és előadásjegyek megvételét teszik kötelezővé a diákság számára, ami néhol egész tekintélyes összeget tesz ki. A minisztérium most közölte a tanügyi hatóságokkal, és a sajtó útján a szülőknek is tudomására hozta, hogy ezek a pénzügyi műveletek merőben illegálisak, mert az iskolákban csak speciális miniszteri engedéllyel szabad bármilyen könyv vagy rendezvény érdekében propagandát kifejteni. Azokat a tanárokat, akik ezután is hasonló visszaéléseket követnek el, fegyelmi úton fogják eltávolítani az iskolákból.

Magyarellenés német röpcédulákat terjesztettek Sopronban

14 német agitátort tartóztatott le a rendőrség

(Budapest.) Nemcsak a magyarországi független sajtó, de a külföldi lapok is felháborodással tárgyalják a pécsi sváb bálon történt eseményeket. A mint mi is megemlékeztünk róla, a pécsi sváb bálról magyarellenés szidalmak özönében távolították el a pécsi magyar katolikus diákokat.

„A soproni népszavazás zsidó-csalás volt.”

Sopronban a rendőrség 14 német agitátort tartóztatott le, akik azt hangoztatták, hogy az 1921-ben Sopron hovatartozásáért lefolyt népszavazás zsidó csalás volt. (Ennek a népszavazásnak eredményeként — amelyben a soproni zsidók kivétel nélkül Magyarországra szavaztak — maradt meg Sopron magyar területnek.) Az elmúlt héten Sopron uccáin minderréle németnyelvű, pángermán röpcédulákat találtak. A soproni rendőrség erélyes nyomozást indított az ügyben és tegnap délután a következő információt adta ki:

„Sopron város uccáin február 11-én szombat este 8 és 10 óra között ismeretlen tettesek különböző szövegű államellenes pángermán propagandát szolgáló röpcédulákat szórtak szét. A rendőrség a megejtett széleskörű nyomozás eredményeképp a tetteseket kézre kerítette, tízenkét egyént letartóztatásba helyezte és őket a győri királyi ügyészségre előállította.”

A rendőrség közölte a főtettes nevét is, ez Knábel Nándor szállítmányozási alkalmazott. Knábel és tízenegy társa beismerie, hogy a pángermán propaganda röpcédulákat ők

szórták szét és a nyomtatványokat ők készítették.

A tízenkét tagú társaság között volt egy német származású, Sopronban tartózkodó tanító is, akinek a jelen ügyben nem volt lényeges szerepe úgy, hogy egyelőre elbocsátot-

ták a rendőrségről. A társaság tagjai napszámosok, gyári munkások, villanyszerelők és kifutók. Értelmi szerzői a pángermán akciónak az intelligenssebb néposztálytól kerültek ki. Ezekről neveket nem adott ki a rendőrség.

Hamis születési bizonyítvánnyal akart kibújni a katonai kötelezettség alól

Wiesel Alajos máramaroszi-gei lakos hamis születési igazolvánnyal ki akarta vonni magát a sorozási kötelezettség alól. A sorozó bizottság előtt Wiesel egy olyan születési bizonyítványt mutatott be, amely szerint ő 1896 május 4-én született a Csehszlovákiához tartozó Alsó Apsa községben. Ezzel szemben Wiesel ténylege-

sen 1920 április 19-én Sieu községben született. A máramaroszi törvényszék közokirat hamisítás címén és azért, mert a katonai kötelezettség alól ki akarta vonni magát négy hónapi fogházra ítélte. Wiesel felebezett a tábla azonban elutasította a felebezést és jövőre hagyta a négyhónapos fogháztételt.

Halálos szerencsétlenség a malomban

A szatmármegyei Hosszúfalú községben megdöbbentő halálos szerencsétlenség történt. Seregi Józsefné ottani lakos 15 kiló kukoricát őrölni küldött Farkas György malmába. A kukoricát a 12 éves János és a 7 éves József fiaival küldte el a malomba. A nagyobbik gyerek be is ment a malomba, a kisebbik kinn maradt az uccán. Az őrölgép transzmissziós szíja kinyúlt az uccára és előtte nem volt semmi védőszerkezet sem. Mikor a gép megindult, a transzmissziós szíj elkapta a szerencsétlen 7 éves gyereket és halálra sújtotta. — Farkas

György molnárt, gondatlanságból okozott emberölés címén vád alá helyezték és a szatmári törvényszék 4000 lej pénzbírságra ítélte Farkast. A molnár felebezett az ítélet ellen és az ügy a nagyváradi tábla elé került. A tábla azonban helybenhagyta a törvényszék ítéletét és a 4000 lejes pénzbírság jogerőre emelkedett.

Köszvény és csúsz fájdalmait rögtön enyhülnek, ha fájó test részét Diana sósborszesszel be dörzsöli.

Cáfolják a cseh kormányváltásról elterjedt híreket

Nem mond le a külügyminiszter és nem távozik helyéről Sirovy tábornok

Prága, febr. 22. Krajcsi tábornok vezérkari főnök lemondása után egyes külföldi lapok cseh kormányváltásról adtak hírt. E hírek szerint Gayda tábornok, követelte Fischer belügyminiszter lemondását azon a címen, hogy Fischer állítólag

zsidó származású. Az igazi ok azonban az, hogy a belügyminiszter leleplezte Gajda fascista szervezetének tagjait.

Más lapok Sirovy távozásáról adtak hírt.

Hivatalos cseh kormánykö-

rökben most az összes híreket megcáfolták. A kormány kebelében nincs szó változásról. — Krajcsi költségvetési takarékosági akokból vált meg tisztétől, Sirovy azonban helyén marad.

Érdekes statisztika a romániai kivándorlásról és bevándorlásról

1938-ban kevesebben vándoroltak ki Romániából, mint 1935-36-ban

Bukarest, febr. 22. Az Excelsior című fővárosi lap rendkívül érdekes kimutatást közöl a munkaügyi miniszterium kebelében működő kivándorlási bizottság számadatai alapján Románia emigrációjáról és imigrációjáról.

A kimutatás szerint az utolsó 5 évben a bevándorlás Romániába a következő volt:

	Román állampolgár	Idegen állampolgár
1934	962	4329
1935	717	4032
1936	577	3537
1937	630	1757
1938 (10 hó)	357	1716

Amint látjuk az utolsó két évben a bevándorlás Romániában erősen csökkent. A fenti számban csak a telepdesi és munkavállalási céllal bevándorolt személyek vannak, az átutazó vagy látogató idegenek nem.

Hányan vándoroltak ki?

Sokkal érdekesebb a kivándorlási statisztika, amely az utolsó 5 évben Romániából kivándorolt személyekről a következő meglepő képet mutatja:

	Román állampolgár	Idegen állampolgár
1934	1371	3767
1935	2423	7575
1936	2053	5154
1937	1337	2290
1938 (10 hó)	1491	1558

Amint látható 1935 és 1936-ban sokkal többen vándoroltak ki, mint a múlt évben, már pedig a jelek azt mutatták, hogy a kivándorlási láz sokkal nagyobb, mint valaha volt. — Egyébként az 1938-ban kivándorolt 1491 román állampolgár közül 801, azaz 54 százalék zsidó volt.

Feltűnő, hogy még mindig több a kivándorló az országból, mint a bevándorló. A zsidók bevándorlása azonban nagyon meg van nehezítve. Az 1938-ban bevándoroltak közül mindössze 56 zsidó van, 1937-ben pedig a bevándorló zsidók száma csak 154 volt.

A kivándorlók 95—100 százaléka óceánontuli országba megy. (Egyébként is a bukaresti emigrációs hivatal csak a tengerentúli országokra állít ki utlevelet: az európai utleveleket a városi rendőrségek adják ki és ezek nem is szerepelnek a fenti kimutatásban.) A

legtöbb kivándorló Palesztinába ment, az idegen állampolgárok pedig repatriálnak.

A bevándorló román állampolgárok 95—100 százaléka Amerikából jött vissza az idegenek pedig nagyjából a szomszédos országokból.

Iskolakönyvek kötését

a legolcsóbban vállalja a

PÁSZTOR EDE cég

könyvkötészet, Piața Mihai Viteazul 4

Elrendelte a nagyváradai tábla a sikkasztó szatmári főpénztáros házának elkobzását

Nagyvárad, febr. 22. Tegnap délelőtt ismét Kuk Jenő a szatmári pénzügyigazgatóság sikkasztó főpénztárosának vagyonrevíziós ügyével foglalkozott a nagyváradai tábla. A tábla mellett működő vagyonrevíziós bizottság ugyanis megállapította, hogy Kuk Jenő a tulajdonát képező ház vételárának az eredetét nem tudja kellőképpen igazolni. A házat hivatalosan 300.000 le-re becsülték. Ezzel szemben mikor a bünygyi eljárás megindult, 800.000 lej értékig bünygyi zárlatot rendeltek el a házra a kincstár javára.

A tárgyaláson dr. Simonca György — Kuk Jenő jogi képviselője — azt fejtegette, hogy csak becsületből védekeznek, mert a ház már tulajdonképpen — nincs. — A kincstár ugyanis már is sokkal nagyobb összeg erejéig rendeltetett el bünygyi zárlatot, mint amennyit a ház egyáltalán ér. Emellett Kuk igazolta, hogy a meggyében kataszteri munkálato- kat végzett és azért a községek től pénzt kapott. Dr. Dr. Popescu Aurel a kincstár képviselője ezzel szemben azt állította, hogy ez nincs bizonyítva, mert ezt csak a jegyzők vallották, de okmányokkal nem tud-

ták igazolni.

A tábla az ügyvéd fejtegetéseit tette magáévá és elrendelte a háznak az állam javára való elkobozását.

Megszüntették az eljárást a nagybányai liceum volt titkára ellen

A tegnapi nappal befejezést nyert Paul Eugen, a nagybá-

nyai Siniai liceum volt titkárának bünygye a büntető tábla előtt. A vád szerint Paul Eugen licium tanár 91. el-sikkasztott és ezzel az összeggel később sem számolt el. A szatmári törvényszék távollétében két évi fogházbüntetésre ítélte Paul Eugent. Az iskolai titkár felebbezett és a büntető tábla — többszöri kihallgatás után — tegnap tárgyalta le az ügyet. A tárgyalás során megállapították, hogy az ügy el-évült és ezért megszüntették az eljárást Paul Eugen ellen.

Párbaj Budapesten egy színészno miatt

Budapestről jelenik: A magyar főváros szalonjaiban már napok óta szinte kizárólagos téma az a párbaj, amelyet Petschauer Attila volt kardvívó világbajnok és Egyed Zoltán szinpadí szerző és kritikus vívtak meg egymással.

A párbaj a háttérben, egy fiatal színészno áll, akit Egyed lanszirozott, de akiről Petschauer nem a leghizelgőbben nyilatkozott. Egyed annyira felháborodott Petschauer éles kritikáján, hogy párbajra hívta ki a volt világbajnokot. — Miután azonban Egyed éppen egy nyolc napos bünygyet töltött le, éppen párbaj miatt, a bajvívást el kellett halasztani. Ezután mindenki azt várta

hogy a volt világbajnok, aki még ma is majdnem verhetetlen mestere a kardnak, vagdalt húst készített volna Egyedből. Valóban szinte alig hihető, hogy a végkimerülésig folytatott kardpárbajból mindketten sértetlenül kerültek ki. — Ugy látszik Egyednek is jól forog a kezében a kard és ezt Petschauer is annyira respektálja, hogy rögtön a viadal után ki is békültek a szemben álló felek.

Érdekes még megjegyezni, hogy a párbaj alkalmával Egyed különös jubileumot ült. Ez volt ugyanis ötvenedik párbaja, valószínűleg egyben a legnehezebb és a legveszedelmesebb is.

Február 25-ig jelentkezzenek az egyesületek

Néhány nappal ezelőtt a rendőrség parancsnoka felhívást intézett minden társulat, kulturális, zenei, színházi, tudományos, sport, emberbaráti, vallási, szakmai, vadászati, nemzeti egyesület, klub, kör és minden hasonló egyet vezető-ségéhez, hogy február 25-én igazolni tartoznak a rendőrség előtt, hogy törvényes alapon működnek.

A felhívás szerint ezeknek az egyesületeknek be kell mutatni: a) miniszteri működési engedélyt, b) a törvényszéknél való bejegyzést, mint jogi személyiség, c) a Hivatalos Lapban közölt és miniszterileg jóváhagyott alapszabályt, d) az utolsó közgyűlés jegyzőkönyvét, amely a jelenlegi vezetőséget megválasztotta, e) az elnökség köteles nyilatkozatot adni, amely az egyesület működését, tagjai számát, valamint anyagi körülményeit felvázolja.

Wolf Gyula rendőrkomiszár, a közigazgatási ügyosztály vezetője, felhívja az érdekelteket egyesületek és klubok figyelmét ismételt arra, hogy a fenti igazoló iratokat a rendőrség I. emelet, 14-es szobájában a legsürgősebben adják be mert február 25-ike után azok az egyesületek és klubok, melyek igazoló irataikat nem adták be, tovább nem működhetnek.

Önnálló szlovák államot követel a pozsonyi propaganda-főnök

Pozsony, febr. 22. Tyso kormányának propagandafőnöke Macht Sándor rendkívül érdekes cikket írt az önnálló szlovák állam megteremtéséről. Kifejtette, hogy a szlovák népben minden adottság megvan arra, hogy önnálló államot létesítsen s

erre szükség is van a prágai kormány ismeretes magatartása miatt. A szlováknak minden körülmények mellett meg kell védenie érdekeit. A cikk Csehszlovákiában nagy feltűnést keltett.

„GANZ” villanymotorok
gyári áron
BAZILLI-DEÁK-nál
Oradea, Telefon 33-36.

Véget ért a Balkán-konferencia ülése

Diszhangverseny a királyi palotában

Bukarest, febr. 22. Calinescu helyettes miniszterelnök és neje keddi délelőtt fél 12 órai kezdettel ebédet adtak a Balkán-szövetség tanácsülés résztvevőinek tiszteletére. Jelen voltak: Metaxas görög miniszterelnök és neje, Sukru Saragioglu török külügyminiszter, Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter. Ducsics jugoszláv nagykövet, Collas görög, Tanriorer török követek, Mironescu királyi tanácsos, Slavescu,

Urdareanu udvari miniszter, Paul Teodorescu tábornok légügyi és tengerészeti miniszter, Ralea munkaügyi miniszter, Dragomir Silviu kisebbségügyi főkörménybiztos, Grigorcea nagykövet, Tenescu tábornok vezérkari főnök, Radu Lobei belügyi kabinet főnök és más előkelőségek.

Este a görög követségen volt diszvacsoara, majd azt követően a konferencia résztvevői-

nek tiszteletére a királyi palotában volt diszhangverseny.

Az értekezletről szerdán adtak ki hivatalos jelentést.

Saragioglu török külügyminiszter Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszter társaságában Bukarestből Belgrádba utazik, ahol két napot időzik. Innen a török külügyminiszter Szalonikibe utazik, ahol Metaxas várja és innen együtt utaznak Ankarába.

Elutazott Miron Cristea patriárka-miniszter- elnök Franciaországba

Bucuresti, febr. 22. Keddi délelőtt 10 órakor Miron Cristea patriárka-miniszterelnök a Simplon expresssel Cannesbe utazott, ahol 30 napos szabadságát tölti.

A patriárka-miniszterelnököt Efrem tighinai püspök és Brosu volt római követ kísérték el külföldi útjára.

A miniszterelnökségi teendőket távolléte alatt Armand Călinescu helyettes miniszterelnök látja el.

„Hiszen ez gyermekeim anyja”

Leugrott a harmadik emeletről egy asszony és a véletlenül arrahaladó férje idegsokkot kapott amikor felesége holttestét meglátta

Cernauti, febr. 22. Megrázó öngyilkosság történt tegnap Cernautiban, ahol egy ház harmadik emeletéről levelelte magát egy negyven év körüli asszony. Az öngyilkos a helyszínen szörnyethalt és szörnyen elcsönkítva feküdt az utca kövezetén. Azonnal az érdeklődők hatalmas gyűrűje

vele körül az ismeretlen öngyilkost, akinek személyazonosságát nem sikerült megállapítani. Egy arrajáró férfi is a tömeghez csatlakozott és kíváncsián nézte a történeteket, amikor hirtelen velőirázóan felsikoltott:

— Hiszen ez gyermekeim anyja.

A véletlenül arrajáró férfi az öngyilkos asszony férje, Rudio Leon lakatosmester a helyszínen idegsokkot kapott, úgy, hogy kórházba kellett szállítani. Az asszony öngyilkosságának okát egyelőre mély titok fedi.

Ünnepi lakomát rendeznek a királyi palotában február 27-én

Bukarest, febr. 22. Az új alkotmány kihirdetésének egy éves évfordulója alkalmából, február 27-én a királyi palotában ünnepi lakomát rendeznek. A Nemzeti Újjászülés Frontja főtanácsának tagjai ez alkalommal az új egyenruhát fogják viselni.

Megalakult az új belga kormány

Brüsszel, febr. 22. A belga kormányválság végre megoldódott. Hosszadalmas és izgalmas tanácskozások után Pierlot-nak sikerült megalakítania kormányt, amelynek összetétele a következő: kormányelnök: Pierlot, igazságügy: Deschryver, közlekedésügy: Marck, külügy: Tcklers, pénzügy: Gutt, hadügy: Danis tábornok. A garmatügyi tárca egyelőre betöltetlen maradt. A belga kormány tagjai felerészben katolikus pártiak, felerészben pedig szocialisták.

Lánykereskedők karmai közé került egy diáklány

Abban a pillanatban sikerült megszöknie, amikor keletre akarták szöktetni

(Constanta.) A constantai rendőrség tegnap letartóztatta ott két ismert lánykereskedőt éppen abban a pillanatban, amikor egy 15 éves diáklányt akartak kelet felé induló hajóra felszállítani. A lány bátyjával, Ion Caracosteával együtt jött Bazargichól, hogy az egyik constantai liceumban vizsgáját letegye. Miután azonban a vizsgára eltávozott, nem jelentkezett többé bátyjánál, akivel együtt lakott. Caracoste másnap jelentette az eltűnést a rendőrségen, amely azonban nem tudott a lány nyomára akadni. Őt nap feltigye el, amikor a diáklány váratlanul hazaérkezett és elmondta, hogy amikor a vizsgáról távozott, egy fiatalember szólította meg, aki fel-

ajánlotta neki, hogy művésznőt farag belőle, autóba tuszkolta, egy másik férfi lakására vitte, ahol őt napig fogolyként őrizte. Az ötödik napon akarták hajóra ültetni kelet felé, a kikötőben azonban sikerült a lánynak megszöknie. A rend-

őrség a kapott adatok alapján azonnal letartóztatta Demostene Gheorghe és Gheorghe Grecu nevezetű egyéneket, akiket már régebben gyanúsítanak lánykereskedéssel és akikben a diáklány ráismert elrablóira.

Feljelentette önmagát egy szélhámoskodó nagyváradai férfi

Nagyvárad, febr. 22. Különös feljelentés ügyében vezette be a nyomozást a rendőrség bűnügyi osztálya. A feljelentő Schächter Sándor — önmagát jelentette fel. Schächter elmondta a rendőrségen, hogy több embert megkárosított és

a pénzüket elköltötte. A pénzt nem tudja visszafizetni és bűnhódni akar. Az ügyészség mellett működő rendőrség jegyzőkönyvet vett fel. Schächter bevallotta, hogy Róth Margit traktikos nőtől 4000 lej értékű do-

hányneműt vásárolt, Széplaki Károly mészárosától 4000 lejt vett fel — fa vásárlásra. Petrescu nyugalmazott kapitánytól pedig 2000 lejt csalt ki. Az önmagát feljelentő kereskedő ügyét átteszik az ügyészségre.

1939. feb

Hogyan lett falbontó betörő Nagyváradon D'annunzio egykori önkénteséből

Olasz kalonaszökevények regénye az abesszin
háborútól a nagyvárad rendőrségi celláig.

A nyomozás befejeződött, a tettesek, akiket mint megirtuk a falbontó betörés miatt fogtak el, mindent beismertek. Az igazságügy gépezete megindult és átkísérik őket az ügyészségre. Már kinyújtották kezüket, hogy a deaktívek rákapcsolják a bilincseket, amikor — még az indulás előtt, cigarettával kínálják meg őket. A három fiatalember maga elé mered és elgondolkozva fujja a füstöt. Van min gondolkoznok...

A három fiatalember ugyan is olasz.

Az olasz hadseregből szöktek meg, az abesszin hadjárat után és a spanyol „belháború előtt”.

Az út hosszú volt és fáradságos. Egyikük sem csodálkozik, hogy ide jutottak.

Egymás után bemutatkoznak. Stuparic Enea, Emilio, Gazaghiu Pedro és Cerlinica Jovan. Nem jellegzetes olasz típus egyik sem. Még Cerlinica a legbarnább közöttük. Gazaghiu Pedro világos szöke.

Megmondják a foglalkozásukat és az életkorukat is. Stuparic 38 éves, a triesti városházán tisztviselő volt. Gazaghiu kőműves 30 éves. Pólába való. Cerlinica 28 éves pék. Velencei illetőségű.

Régi barátság köti őket össze. Együtt vettek részt az abesszin hadjáratban...

A borzalmas emlékek

A szót Stuparic viszi, aki már egész jól megtanult — románul. Olaszos kiejtéssel beszél, de minden szava érthető. A beszédbe magyarázatként egy-két magyar szó is vegyül. Stuparic az elbeszélés során 1935-ig tér vissza.

Az abesszin hadjárat idején általános sorozás volt és 1935. februárjában ránk került a sor. Az 58-ik légióba osztották be és Diamandi tábornok parancsnoksága alatt szolgáltunk. Az a Diamandi tábornok, akit most lelőttek Spanyolországban. Először Makalei köré, majd az Amba-Alagi erődtámaszokhoz vezényeltek bennünket.

— Az abesszinek 80 ezer főnyi serege állott velünk szemben. Ott napon keresztül 500 olasz repülőgép „dolgozta” meg a terepet. — Mire mi megindulunk, már semmi ellenállással nem találkozunk...

— Tizenhárom hónapot töltöttünk kinn Abesszinban

és Desiá-ban talált bennünket a hadjárat vége. Leszereltünk és hazatértünk Olaszországba.

„Önkéntes sorozás” a spanyol hadjáratához

Az abesszin hadjárat után 11 hónapos nyugalmi helyzet következett. Egy év múlán azonban újabb kaland előtt állott Olaszország.

— 1937 májusában behívót kaptak, amelynek értelmében azonnal jelentkezni kellett a kaszárnyában. Olaszországban tudvalevőleg kétféle kaszárnya van. A kalonai és a fasiszta milícia kaszárnyája. — Nekünk a fasiszta milícia kaszárnyájában kellett jelentkezni. A kaszárnyában mintegy 6—800-an gyűltünk össze és megkérdezték tőlünk:

— Ki akar kimenni a spanyol harctérre?

— Senki sem jelentkezett.

A parancsnok éktelen szidalmazásba kezdett:

— Árulók. Hazaárulók vagy tok mind.

— Miért? Miért vagyunk hazaárulók? Miért kell nekünk idegen ország ügyeiért harcolni. Én is így gondolkodtam s így gondolkodtak a többiek is.

Stuparic egy kissé eltér az iránytól és kiérőt csinál.

— Én nem vagyok fasiszta. Republikánus vagyok. A társaim sem fasiszták. De, szeretjük Olaszországot. Én önkéntes voltam husz évvel ezelőtt, D'Annunzio seregében, Fiume elfoglalásakor. Engem nem lehet hazafiatlansággal vádolni. Jobban szeretem Olaszországot, mint Mussolini. Az ő politikája nem kell nekem. — Tönkreteszi az országot.

— Mi háborút viselni is

hajlandók voltunk. Kimentünk az abesszin harctérre. Az olasz érdek volt. Idegen, kiismerhetetlen érdekekért nem voltunk hajlandók harcolni.

Szökes a halál elől

— Ezzel azonban keveset törtődött. Egy hónap múlva újabb behívó érkezett. Kivezényelték az olasz frontra. A kis fiam a hivatalba hozta utánam a levelet. Elmentem a bankba, kivettem a pénzem, a pénzt odaadtam a kis fiamnak, hogy vigye haza a feleségemnek. — Mi pedig megszöktünk.

— Kétszer kíséreltünk meg szökeést. Első alkalommal délután két órától éjszaka egy óráig barangoltam. Már ájultam osztrák területre, amikor újabb két órai gyaloglás után — ismét olasz szót hallottam meg. Körbejártam és visszamentem olasz területre. Másodszor már iránytűvel indultam el, de a halárnál két karabinierrel találkozottam. — Megmutattam a D'Annunzio hadseregből való önkéntesi igazolványomat és elengedtek.

— Kikísértek az állomásra, jegyet váltottak és akkor még egyszer találkoztam a feleségemmel. A feleségemmel még egyszer megbeszéltem a lehetőségeket. Mondtam is neki:

— Ha akarod, elmegyek Spanyolországba. Ha akarod ismét megszököm.

— A feleségem azt mondta, hogy jobb, ha idegenben élek, mintha Spanyolországba meghalok.

— Ekkor Udinebe mentem, ahol ismét találkoztam a társaimmal. Ott egy csempész átkísért bennünket Jugoszláviába, ahol négy napig egy paraszt házában maradtunk, majd

bementünk Zágrábba. Ott három napig tartottak, majd megkérdezték, hogy hová akarunk menni. Mi arra gondoltunk, hogy a román nyelv rokona a mienkkel, könnyebben megértjük egymást és Romániát választottuk.

— Keveset vonaton, többe gyalog, átjöttünk és Zombolyánál átléptük a határt. Utközben elvesztettük Cazaghiut, aki Arad mellett jött át a határon. Mindannyian a hadbíró-ság börtönébe kerültünk és ott találtunk egymásra. Egy hónapot kaptunk mindannyian és utána — áttettek bennünket a jugoszláv határon. Onnan azonnal visszaküldtek bennünket és most már gyalog indultunk el Nagyvárad felé. Tizenkét napig gyalogoltunk, utközben paradicsomot és kukoricát ettünk. Amikor a Maroson átkeltünk, Cazaghiuval csaknem tragédia történt. Hogy be ne vizezze a ruháját a ruha csomót felkötötte a fejére. Utközben a ruha lecsuszott és a szíj megszorította a nyakát. Már fuldoklott, amikor csónakot kerítettünk és kimentettük. Majdnem két hetet gyalogoltunk már, amikor Tenke mellé, Nagykosubára érkeztünk el. Ott ettünk tizenkét nap után először meleg ételt. Onnan a csendőrök hoztak be Nagyváradra és azóta is itt vagyunk.

— Tizenhárom hónapja vagyunk Váradon. Hol dolgoztunk, hol munkanélkül töltöttük az időt. Legutóbb szerencsétlen vállalkozásba kezdünk, letörtünk...

Ezzel vége is a beszámolónak. A három olasz szökevény élete új megállóhoz érkezett...

Török Tibor.

Ma FEBRUAR 23 Csütörtök
Alfréd napja

Katonai lívreték láttamozása: Tartalékosok tiszte: 22-én U betűsök, 23-24-én V betűsök, 25-én Z betűsök
Személyzeti adó befizetés
A pénzügyigazgatóságon N-S betűjű Lakóbejelentés a kerületi rendőrkapitányságon
Adóvallomások hárleti deklarációk benyújtandók február 28-ig.

Megtartották az első békéltető tárgyalást a cipőgyári munkások bérmozgalmában Nem sikerült a megegyezés a „Favorit” munkásainak béremelési kérdésére

(Nagyvárad.) A nagyvárad-i bőrmunkások céhe elhatározta, hogy a helybeli cipőgyárak munkásainak fizetési és munkaviszonyai megjavítása érdekében kollektív szerződés megkötése érdekében mozgalmat indít.

Mudura Ioan munkügyi inspektor tegnap délelőttre tűzte ki az első békéltető tárgyalást a „Favorit” cipőgyár munkásainak ügyében. A munkások delegátusain kívül a céhet

Boros István, a Munkakamarát Chiş Péter képviselte — a gyár igazgatósága nevében pedig Leitner Gusztáv jelent meg.

A munkások delegátusai az 500 lejen aluli heti fizetésüknek 15, ezen felül 10 százalék fizetésemelést kértek — a gyár igazgatója viszont kijelentette, hogy csak a Kereskedelmi és Iparkamara drágasági indexe alapján kimutatott 2 és fél százalékos emelést hajlandó meg-

adni. A munkások a tárgyalások során 8 és 12 százalékra mérsékeltek igényeiket, de a megállapodás ezen az alapon sem jött létre.

A kollektív szerződés tervezet többi pontjaira nézve, nagyjában megegyezés jött létre. A béremelés kérdésében az inspektor házi tárgyalásokra utasította a feleket és a tárgyalás folytatását ma délután 5 órára halasztotta.

Február 27-ét, az új alkotmány kihirdetését Gyulafehérváron nagygyűlésen ünnepli Erdély románága

Balan Nicolae orthodox és Nicolaescu Alexandru görög katolikus metropolita közös felhívása

Február 27-én lesz az új alkotmány kihirdetésének évfordulója. Az egész ország a nagy eseményhez illő módon fogja ünnepelni ezt az évfordulót: a rend és nyugalom helyreállítását, a lelkek megbékülését, az ország új elrendezésének történelmi távlatát megnyitó bölcs királyi hősi gesztus első esztendejét.

Az ország összes templomai-
ban Te Deum lesz e napon, a közhivatalokban szünet. Erdély különösképen ki akarja venni részét az ünnepségből és Gyulafehérváron nagyszabású tömeggyűlés lesz, olyan mint az egyesülés kimondásakor. Ecélből Erdély két román egyházának főpapja az alábbi felhívást adta ki:

Február 27-én lesz egy esztendeje, hogy Ofelsége II. Károly király magas aláírásával megerősítette Románia új alkotmányát, amely az Ő lelkében született meg a mindenható Isten jóvoltából a román nép javára.

Átérezve, hogy mit jelent hazánknak és hazánk fiainak egyesítése szempontjából ez az alkotmány, Mi, az erdélyi két román egyház főpásztorai illőnek tartottuk, hogy közös érzésünknek közösen adjunk kifejezést, mint ahogy azt dicső elődeink is tették, azok, akiknek a szebeni és balázsfalvi püspökségek fényüket köszönhetik.

Lelkünk szeretett gyermekei. Az elmúlt év első napjai súlyos megrázkódtatások között találtak bennünket, tesvérharok között közepén, amelyek megbénították erőnket, miként aprólékos vitákra forgácsoltunk szét ahelyett, hogy országunk megszilárdítására használtunk volna fel.

Az ellentétek mindent elkezdtek közéletünkben. Nem volt kormány határozott, nem volt személy, tekintély, erkölcsi érték, törvény, sőt alkotmány sem, amely ne állott volna szemben örökös kételkedéssel, amely ne lett volna ellentétek és állandó háboruszkodások tárgya.

Ilyen módszerek mellett az ország nem fejlődhetett.

Pedig éppen ezekben az időkben, a nemzeti egyesülés utáni napokban kellett volna leginkább, hogy minden erőnk és gondolatunk a nemzet és az ország megerősítésének szolgálatában álljon.

Az Isten azonban megengedte, hogy ez a kívánatos hely-

zet is bekövetkezzék szeretett Királyunk megértése révén, amely egyenesen a mentő cél felé tekintett, kimentve az országot a megrázkódtatások közül, amelyek napról napra gyöngítették. Mikor Ofelsége ezen útján elindult, felhívást intézett az összes románokhoz, hogy jöjjenek segítségére és a szent ügy szolgálatára.

Athátva annak a szolidaritásnak tüzetől, amely az új alkotmány ketüiben megnyilatkozik és eltelve Isten iránti hálával azért a megértésért, munkabírást és lángoló nemzet-szeretetért, amelyet Királyunk lelkébe oltott, meghívjuk az áldott Erdély népét az alkotmány megalkotásának egy éves évfordulójának megünneplésére, amely február 27-én lesz a nagy nemzeti beteljesülések városában, Gyulafehérváron.

Ezen a napon Románia ünnepelni fogja az egyéves törekvő munka gyümölcsét, amelyet Ofelsége II. Károly király iránt megnyilatkozott bizalom és céljainak átértelmezése értett meg.

Minden város, minden falu jelen lesz ezen az ünnepségen, amint az illik is a nemzet egyesülése óta történelmi legnagyobb román vívmány évfordulóján.

A nemzeti hagyományok Erdélyének különösen meg kell ünnepelnie ezt a napot, amely szélesen kitarja a festvériessé és nemzeti ébredés kapuit.

Románia szeretett népe.

A megbékélés és festvériessé művének szolgálatában, mint mindenkor, most is első helyen ott kell, hogy álljon az egyház áldásával. Ma még annál is inkább való, hogy az egyház is kivegye a maga részét a nemzeti újjászülés munkájában, mivel ez nem politikai karakterű akció, hanem elsősorban erkölcsi fellege van és magasabb érvekkel lelkünk legmélyére hat.

Ezért az egyház anyai szeretettel hívja állalunk minden fiát a jószándék és munka ünneplésére.

A jelen történelmi óra határozott parancsa, hogy megerősítsük sorainkat. Midőn kívülről annyi veszély fenyeget bennünket, az utolsó emberig kötelességünk, hogy ott álljunk Uralkodónk mögött, hogy boldogabb partok felé vezethesse nemzetünket. És kell, hogy kitárt kezekkel fogadjuk mindannyian Uralkodónk megváltó gondolatát és tanácsosainak működését, megmutatva ezal-

tal, hogy bármilyen kívülről jött fenyegetéssel szembeszálljon.

Szeretett egyházunk és népünk.

Tehát mindannyian, erdélyi román festvérek, a legkisebbtől a legnagyobbig, találkoznunk fogunk Gyulafehérváron, ősz-

NICOLAE

Erdély ortodox metropolitája.

ALEXANDRU

Erdély egyesült metropolitája.

Csak 65 munkanélküli részesül egyelőre segélyben Nagyváradon

100 lej k szja és 1-1 méter fát kap egy-egy munkanélküli

(Nagyvárad.) Ismeretes, hogy a munkaügyi minisztérium még a tél elején 100 ezer lej segélyt küldött a nagyvárad munkanélkülieknek. Az összeg azonban nem került szétosztásra, mert a nagyvárad munkaközvetítő hivatalnál alig néhány munkanélkülit tartottak nyilván. Később a munkanélküliek jelentkeztek a munkaügyi inspektorátuson és mintegy háromszázan nyújtottak be kérvényt a munkanélküli segély iránt.

A város népjóléti ügyosztálya megkezdte a jelentkezők helyzetének helyszíni felülvizsgálását, majd egybehívták a munkanélküliek segélyezésére alakult bizottságot.

A bizottság ülésén dr. Gherman Victor alpolgármester elnökölt. A bizottság kimondta, hogy

a Szabályzat értelmében, munkanélküli segélyben csak azokat részesítik, akik nemcsak segélyre, de előzetesen munkaközvetítésre is jelentkeztek, de munkaalkalom nem akadt számukra.

Ilyenek összesen 65-en vannak nagyjából szakt munkások, de akad közöttük sok tisztviselő is. Természetesen egyenként bevizsgálták mind-egyiknek a helyzetét és például találtak olyan jelentkezőt, aki kétszobás parkettes lakásban lakott: ettől megtagadták a segélyt.

Mennyi segélyt adnak?

A bizottság a következő határozatot hozta:

Egy-egy munkanélküli 100

szefüzve attól a festvéri román érzéstől, amely minden egyénél erősebb.

Jöjjetek lelki-pásztorok köré, jöjjetek kiárt szívekkel, hogy hódolatra vezessünk ősi szokás szerint hazánk jó és megértő atyja, II. Károly király Ofelsége elé.

Abban a meggyőződésben, hogy a mindannyiunktól kívánt nemzeti újjászülés csak akkor lehet maradandó, ha lelkünk minden törekvésével támogatjuk, felszólítunk minden hívünket, hogy lelkük szavára és az idők parancsára halgatlva, jöjjen el a román lélek eme nagy ünnepségére.

Főpásztori áldásunk hozzon lelkeitekbe vidám békességet és erősítse meg szíveket a Nemzet, Haza és Király iránti szeretetben.

Kiadtuk szebeni és balázsfalvai székhelyünkön, 1939 február 18-án.

lei készpénz segélyt és egy köb méter fát kap. A családok munkanélküliek minden gyermek után külön 80 leit és még egy méter fát.

Chis Péter, aki a munkanélküli bizottság tagja, kérte, hogy a Vilson uccai munkásotthon részére adjanak 25 méter fát, miután a munkanélküliek legnagyobb részét ott tartózkodnak.

A bizottság 15 méter fát szavazott meg.

A grafikai munkások kérték, hogy a bizottság engedje át számukra a segélyösszeg egy részét, tekintve, hogy a nyomdász munkanélkülieket ők külön tartják nyilván.

A bizottság ezt a kérést elutasította.

Ki kaphat még segélyt?

A bizottság határozata értelmében azok, akik csak munkanélküli segélyre jelentkeztek, de a munkaközvetítő hivatalnál álláskeresőként végett nem iratkoznak fel — ha most feliratkoznak és a munkaközvetítő hivatal nem tudja őket elhelyezni — a fennmaradó összeg keretén belül kaphatnak még segélyt.

(Ajánljuk ezt a körülményt különösen az állástalan tisztviselők figyelmébe, mert bizonyos, hogy őket nem tudja elhelyezni a hivatal).

A bizottság legközelebbi ülését e hét végén tartja. A segélyek szétosztása már megkezdődött.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 22

De mindennek az a Benny Morley volt az oka, akinek husz évvel ezelőt bizalommal egész életre nyújtotta oda a kezét. Ha a férfi ér valamit, nem Horsharban ügyvédeskedik, hanem régóta híres barrister, képviselő és végre talán miniszter válhatott volna belőle... S amikor Bennyt az a kis nátha végképp elintézte, ezt a Morley Drift-i házat hagyta rá egy mayfairi vagy blackpooli villa helyett, ahol egészen kellemes az élet. De itt még a beszédet is elfelejti az ember. S most ráadásul ez az ördögcsuka-história a pataokban, amit Mike mesél. Épp ez hiányzott.

De minél többet gondolt rá, annál gyanusabbnak tűnt fel az eset. Ez a Mike lelkiismeretlen akasztófavirág, különben nem keresett volna ki ilyen gazdát magának. Tudja Isten, nem hazudott-e az óriáshalakról?

De mi volt a kosárban, amit olyan gyorsan és titkon elcsólt?

Mrs. Bab nem szerette környezze ében az ilyen titkokat. Legszívesebben maga vette volna elő az ást, hogy a szomszédos kertben utánanézzon a titoknak, de — ez sajnos — lehetetlen volt. Pillanatnyilag még oda sem mert nézni, mert olyan dolgok játszódtak le, amelyek más embereket is megijesztenek volna, nem hogy egy ilyen védtelen, egyedülálló asszonyt. Mike a padon ült és atnyai pisztoly meg puská hevert körülötte, hogy egész rablóbandát föl lehetett volna szerelni velük. Derrick pedig vad arccal nézte, mintha rögtön el akarná kezdeni a véröntést.

Mrs. Barbara ma egészen jól használhatta volna Mr. Macgregort. Már kétszer elcsólt a jobboldali szomszéd háza mellett, de különösképpen semmi sem mozdult ott. A kedves uriember ilyenkor már a kertben szokott üldögelni a regeli és a rengeteg sok újság mellett; de az olvasás nem akadályozta meg abban, hogy udvariasan végighallgassa, sőt minden kérdésére barátságosan válaszoljon.

Rögtön megtudta volna, — hogy mi az igaz a ragyogó halak történetéből s figyelmeztette volna Mr. Macgregort azokra a veszélyes dolgokra, amikkel Derrick és Mike foglalkoznak.

Mrs. Barbara harmadszor is szerencsét próbált. Mr. Macgregor pedig kis látócsövön keresztül figyelte az asszony mozdulatait s még a csaiódott arckifejezést is megfigyelhette.

(Folytatjuk)

1.800.000 lejt, 2800 dollárt és egymillió értékű ékszert loptak el egy dusgazdag cernauti asszonytól

Cernauti, febr. 22. Alig ülték el a brassói ötmillióes betörés leleplezésének hullámai, Cernautiból máris újabb hasonló szabású bűntényt jelentenek. Sabina Fuknak, a város egyik leggazdagabb asszonyának lakásába törték be az eddig ismeretlen betörők, felfeszítették a páncélszekrényt és onnan ezres és ötszáz bankjegyekben egymillió nyolcszáz ezer lejt, kétezernyolcszáz dollárt, kétszázötven cseh koronát és egy ékszerkaszettát vittek el, amelynek tartalma meghaladta az egymillió lei értékét. Jellemző a betörők nagyvonalúságára, hogy a néhány ezer lejt kitevő aprópénzhez, amely a kasszában volt, nem nyúltak és az ékszer

dobozt is felfeszítették, hogy mielőtt elvinnék, meggyőződjenek róla, hogy „megéri-e a fáradságot”. A rendőrség azonnal kiszállt a helyszínre, de semmi nyomot nem talált. A teljesen mo

dern felszereléssel és külföldi technikával véghezvitt betörést a rendőrség véleménye szerint egy nemzetközi banda követte el. Kézrekerítésükre a legszélesebbkörű intézkedéseket léptették életbe.

Leszállította a tábla egy templomrabló büntetését

Nagyvárad, febr. 22. Crisan Gherasim somlyóujlaki lakos több betörést követett el a községben. Behatolt a falu templomába, feltörte a perselyt és annak tartalmát — mintegy 250 lejt magával vitte. Utána be akart törni Tudoran Veron

ka lakásába is, ott azonban rajiacspték és elfogták. A zilahi törvényszék egy évi fogházra ítélte a templomfosztogató Crisant. Fellebbezés folytán a tábla foglalkozott az ügygel és 8 hónapra mérsékelte a törvényszék ítéletét.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképek
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Megbízható rendes gyakortlott újságárust Nilgesz telep, Iuliu Maniu ut környékére havvi 3000 lei biztos keresettel azonnal felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban, igazoló irásokkal. 560.

Megbízható ügyes 14—15 éves fiut kifutónak felvesszünk. Cim a kiadóban.

VÉTEL-ELADÁS

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyállomástól alig 5 percrenyire, több ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceză 12. 442

Gál-féle román-magyar és magyar-román szótár mindenkinek nélkülözhetetlen — csak 25 lei. Kapható lapunk kiadóatalában.

Egészen új 50-es, 100-as légfűtő baromfi keltető gépek, 300-as 500-as műanyag, baromfi és csibe etető és itató edények kaphatók Oradeán, Str. Franceză 12. Értekezni kizárólag d. e. 8—10-ig.

Schimbas felszerelést közep-termetre sürgősen keresek. — Kohn. str. Ingustă 16. 571

KÜLÖNFÉLE

Közlje velem címét, kap egy kalkulációt, sorsjegyen szerencsés számát. „Corvino” Cluj Str. Mico 4.

Egy barna pénztárca iratokkal elvesztett. Megtaláló Bisericii 3. alá adja. 572

Bármilyen ügyes-bajos dolgaiban segítők. Forduljon bizalommal hozzám. Calea Izvorului negyedik 31. alsó tudószanatóriumi ut. 535.

— 12 ezer lejt loptak el egy járásbírósi tisztviselőtől. Sana Julia járásbírósi tisztviselő, Aurel Vlaicu u. 11. sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy a múlt hét folyamán — február 10-én dél után 4 és 8 óra között ismeretlen tettesek behatoltak a lakásába és 12 ezer lejt készpénzt elloptak. A rendőrség bevezette a nyomozást és Kővári, valamint Oprescu detektívek megállapították a tettes ki letét Sulyok Antal rovott multu betörő személyében. A detektívek nyomon követték Sulyokot és a tegnapi nap folyamán sikerült elfogniok a veszedelmes betörőt. Sulyok beismerete a lopást és még több más betörés is terheli a lelkiismeretét.

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA

Csak felbélyegzett kérvénnyel nyújtható be a propaganda-minisztériumhoz. — A propagandaügyi államiikárság az összes magánosok és a magánintézmények tudomására hozza, hogy az államiikársághoz intézett összes kérvényeket fel kell bélyegezni (8+1) A felbélyegzetlen, vagy kellőképpen fel nem bélyegzett kérvényeket nem intézik el, csak a kétszeres taxa lerovása esetién. — (A bélyegitörvény rendelkezései alapján.)

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCURESTI. 7 Hanglemezek. Torna, háztartási tanácsok. 12 Országór óra. 13 Időjelzés, sport hírek, vizállás. 13.30 Déli hangverseny. 14.10 Hírek 14.30 14.30 A hangverseny folytatása. 15.10 Közlemények. 18 Gyermekóra. 19 Időjelzés, időjárás. 19.02 Időszerű közlemények. 19.17 Hanglemezek. 20 Előadás. 20.15 Szimfonikusjazz. A szünetben hírek, sporteredmények. 22.25 A hangverseny folytatása. 23.45 Hírek a külföld számára.

BUDAPEST I. 7.45 Torna hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Harangszó. 13.10 Hanglemezek 13.30 Hírek. 14.20 Időjelzés és időjárásjelentés 11.30 Beszkárt zenekar. 15.35 Hírek. — 17.15 Háztartási tanácsok. 17.45 Időjelzés, időjárás, hírek. 18.10 Előadás. 18.40 Operaházi zenekar. 20 Előadás. 20.30 Palló Imre énekel cigányzenekisértel. 21 Makkai Sándor dr. előadása. 21.30 Hanglemezek. — 21.50 Fáy Béla szaval. 22.15 Zongora. 22.40 Hírek, időjárás. 23 Szalonzene. 23.45 Hírek.